ÚŘEDNÍ LIST
Československé republiky

Částka 14. V Praze dne 2. února 1954. Cena 60 haléřů.

OBSAH

(26.—28.) 26. Vyhláška ministerstva financí **o průměrných normách výnosnosti zemědělských hospodářství pro účely vyměření zemědělské daně na rok 1954.**

27. Vyhláška ministra zdravotnictví **o evidenci a povinném hlášení zdravotnických pracovníků.**

28. Vyhláška úřadu pro normalisaci, **kterou se mění tech. státní normy ČSN 64 2311 a ČSN 37 1600.**

Zpráva státního úřadu statistického

Výsledky plnění státního plánu rozvoje národního hospodářství Československé republiky v roce 1953

Rozvoj národního hospodářství v roce 1953 je charakterisován provedením peněžní reformy, zrušením lístkového systému a vládním prohlášením ze dne 15. září 1953 o zvýšení hmotné a kulturní úrovně pracujícího lidu.

I. Plnění plánu průmyslové výroby.

Roční plán hrubé výroby v průmyslu v roce 1953 byl splněn na 99 procent.

Jednotlivá ministerstva splnila plán hrubé výroby v roce 1953 takto:

Ministerstvo	splnění roč. plánu v procentech
paliv a energetiky	97
z toho odvětví paliv	98
hutního průmyslu a rudných dolů	99,7
chemického průmyslu	102
strojírenství	98
stavebnictví	100
lesů a dřevařského průmyslu	101
lehkého průmyslu	102
potravinářského průmyslu	96
průmyslové podniky ministerstva	
dopravy	104
výkupu	107
místního hospodářství	104
kultury	103
zdravotnictví	106
ostatních ministerstev a ústředních orgánů	104
Výrobní družstva	106

Plánem stanovené úkoly na rok 1953 byly překročeny zejména u výroby: surové nafty, zemního plynu, motorové nafty, benzinové pohonné směsi, olova, elektrolytické mědi, střední a jemné profilové oceli, jemných plechů, ocelového drátu, lokomobil, elektromotorů na střídavý proud, žárovek, silových kabelů, revolverových soustruhů, soustružnických automatů a poloautomatů, šramacích strojů, traktorových samovazů, traktorů, lokomotiv pro hlavní dráhy, nákladních vagonů, těžkých hřebových bran, pařáků na píci, polyvinilchloridu, umělých hnojiv, jako superfosfátů, ledku, citramfosky a dusíkatého vápna, dehtových barviv, olejových natěradel, kyseliny octové, viskosového a silonového hedvábí, penicilinu, nákladních autoplášťů, automotosouprav, papíru, taženého plochého skla, lahví, rafinovaného lihu a j.

V roce 1953 bylo vyrobeno nad plán také mnoho potravinářských výrobků a průmyslového spotřebního zboží, jako: opracovaného masa pro výsek, uzeného masa, masových konserv, rybích výrobků, jedlých tuků, jedlých olejů, pšeničné a žitné mouky, chleba, nečokoládových cukrovinek, mraženého ovoce, kompotů, sušeného ovoce, nakládané zeleniny, ovocného vína, hedvábných, lněných a pololněných, bavlněných a vlněných tkanin, nového druhu damašku, prádlového a šatového flanelu, kostkovaných košilovin, pleteného prádla, kožené obuvi, gumové obuvi, cviček, dámských mrazovek s klínovým podpatkem, dámských diplomatek, dětských a dívčích přezůvek, podložek z mechové pryže, imitace linolea, voskovaného plátna, veloplášťů a veloduší, gumových hraček, cigaretového papíru a

dutinek, dopisního papíru, celofánu, zavíracích špendlíků, baterií pro kapesní svítilny, plechových kamen, rozhlasových přijímačů a j.

Plán výroby některých výrobků v roce 1953 nebyl však zcela splněn. Tak na příklad ministerstvo paliv a energetiky nesplnilo plán těžby kamenného uhlí a výroby elektřiny, ministerstvo hutního průmyslu a rudných dolů nesplnilo plán těžby železné a manganové rudy a výroby koksu a válcovaného zboží, ministerstvo strojírenství — zejména náhradní díly a některé druhy zboží hromadné spotřeby, ministerstvo stavebnictví — výrobu cementu, cihel a těžbu vápence, ministerstvo lesů a dřevařského průmyslu — výrobu nábytku a ministerstvo lehkého průmyslu — výrobu svrchních oděvů a užitkového porcelánu a keramiky.

II. Vzrůst průmyslové výroby.

Hrubá výroba v roce 1953 ve srovnání s rokem 1952 stoupla o 10 procent. Na Slovensku vzrostla v témže období hrubá výroba o 14 procent.

V roce 1953 se ve srovnání s rokem 1952 zvýšila výroba mnoha výrobků důležitých pro další rozvoj národního hospodářství a pro zvyšování životní úrovně pracujících:

výrobek	rok 1953 v procentech roku 1952
elektřina	106
svítiplyn	111
hnědé uhlí	103
koks	106
surová nafta	108
železná ruda	108
manganová ruda	104
surové železo	120
surová ocel	116
ferroslitiny	114
válcované zboží	115
plechy pocínované	120
plechy lakované	121
pilníky	120
parní kotle	136
hrotové soustruhy	146
svislé soustruhy	2,6krát
revolverové soustruhy	184
soustružnické automaty a poloautomaty	141
hoblovací stroje	122
frézky	116
nákladní vagony	133
těžní stroje	3,5krát
důlní nakladače	157
rotační vrtací stroje pro těžbu nafty	3,4krát
valivá ložiska	112
polyvinilchlorid	121
superfosfát	117
mleté fosfáty	2,3krát
dusíkaté vápno	120
síran měďnatý	3,3krát
silonové hedvábí	177
kordové hedvábí	194
pryžové dopravní pásy	114
penicilin	2,4krát
cement	105
buničina nebílená	104
buničina zvlášť zušlechtěná	117
papír	103 a j.

potravinářské výrobky a průmyslové spotřební zboží:

výsekové maso	1
uzené maso	115
rybí výrobky	114
jedlé tuky	116
jedlý olej	179
rafinovaný cukr	108
pšeničná mouka	105
žitná mouka	105
chléb	112
trvanlivé pečivo	112
kakaový prášek	169
nakládaná zelenina	151
mražené ovoce	140
sušené ovoce	11krát
škrob bramborový	138
mýdlo	104
dámské pletené prádlo	128
ložní prádlo	143
silonové punčochy	2,3krát
punčochy a ponožky z vlněné příze	130
vlněné pláště a pláštěnky	110
dámské kostymy	164
bavlněné pracovní oděvy	119
gumová pracovní obuv	120
kožená pánská vycházková obuv	153
dětská kožená obuv	119
lehká vycházková obuv	174
cvičky	147
olejová natěradla	130
pláště pro jízdní kola	149
duše pro jízdní kola	125
soupravy pro jízdní kola	132
voskované plátno	114
celofán	165
kroužky k zavařovacím lahvím	125
gumové hračky	3krát
imitace linolea	113
dopisní papír	132
papírové ubrousky	115
elektrické vyssavače	2,5krát
domácí elektrické chladničky	154
porcelánové talíře hluboké	123
porcelánové talíře mělké	120 a j.

V roce 1953 se zlepšila jakost průmyslových výrobků a rozšířil se její sortiment, zejména u potravinářských výrobků a průmyslového zboží. Tak na příklad potravinářský průmysl uvedl na trh 18 nových druhů masných výrobků, nové druhy konserv, rozšířil sortiment ve výrobě sýrů, pečiva, chleba, mraženého ovoce a zeleniny, mléčných výrobků, mýdel, cigater a j. Byly vyráběny nové typy nábytku, při čemž sortiment rozšířen o dalších 15 druhů, byly vyráběny nové typy pečicí trouby, šicího stroje, elektrických praček a dětských kočárků. Byla zavedena výroba dětských isolačních lahví, nových druhů punčoch, pláštěnek, kinofilmů a mnoha jiných drobných předmětů.

Některé podniky v roce 1953 nesplnily plánované úkoly co do jakosti a druhu a v jejich výrobě se vyskytoval značný počet zmetků. Byly to zejména podniky ministerstva hutí a rudných dolů, ministerstva strojírenství a j.

Zlepšilo se využívání strojního zařízení v průmyslu. V podnicích ministerstva paliv a energetiky bylo lépe využito kombajnů. Při těžbě nafty vzrostla rychlost vrtání ve srovnání s rokem 1952 o 5 procent. V podnicích ministerstva hutního průmyslu a rudných dolů se zlepšilo využití vysokopecního prostoru a válcovacích tratí.

Naproti tomu však v některých podnicích není dosud uspokojivě využíváno výrobní zařízení. Je tomu tak na příklad v podnicích ministerstva strojírenství, kde je dosud nedostatečně využito důležitých druhů obráběcích strojů, zejména lícních a zvláštních kopírovacích soustruhů, universálních vodorovných frézek, radiálních otočných vrtaček a j.

III. Zavádění nové techniky.

Za účinné technické pomoci Sovětského svazu byla zavedena, po př. připravena výroba u nás dosud nevyráběných strojů a zařízení, jako na příklad kombajn pro nízké sloje, vrtný vůz, ssací bagr o vysokém výkonu, bezhroté brusky a poloautomatické kopírovací soustruhy, svařovací automaty a poloautomaty, 15 nových typů různých obráběcích strojů, 7 nových typů asynchronních motorů, další typorozměry valivých ložisek, vysokovýkonné čističe plynu, turbogenerátor pro energovlak, nová turbodmychadla pro spalovací motory, první čs. vypinač pro velmi vysoké napětí s automatickým znovuzapínáním, pece pro cementaci v plynu, elektrické ruční zednické hladičky, další serie pětiradličných pluhů, nová zubolékařská universální souprava, roentgenové kabely, nový typ kalkulačního stroje a j.

Pokračující rozvoj techniky se projevoval zvyšováním mechanisace těžkých a namáhavých prací v dolech, zejména u železné a manganové rudy, a to při jejím nakládání, odvážení a povrchové dopravě do úpravny. Pokračovala mechanisace navážky rudy u vysokých pecí. Zavedená dispečerská zařízení v těžbě uhlí se dobře osvědčila. Naši pracující si dále osvojovali nové pokrokové výrobní methody a dosahovali dalších úspěchů.

Geologickým průzkumem bylo dosaženo dalšího rozšíření surovinové základny. Podniky uhelného průzkumu překročily plán vrtů o 6 procent. Ve srovnání s rokem 1952 stoupla délka vrtů více jak dvojnásobně.

IV. Zemědělství.

Rozvoj zemědělství nepokračoval takovým tempem, jako ostatní odvětví národního hospodářství. K dalšímu zvýšení zemědělské výroby byla provedena řada opatření. Mechanisace polních prací v zemědělství se zvýšila. V roce 1953 dostalo zemědělství 2203 traktorů, 450 kombajnů na obilí, téměř 400 žacích strojů traktorových, 1100 secích strojů traktorových, 3300 traktorových pluhů, téměř 2000 traktorových sazečů brambor, 2000 rozmetadel chlévské mrvy a umělých hnojiv, 1400 prosekávačů řepy a j. Celkové dodávky strojených hnojiv byly ve srovnání s rokem 1952 zvýšeny. Aby byla zvýšena hmotná zainteresovanost členů JZD a jednotlivě hospodařících rolníků, byly zvýšeny výkupní ceny některých nejdůležitějších zemědělských výrobků, poskytnuty investiční a provozní úvěry i jiné výhody.

Celkové osevní plochy byly v roce 1953 téměř stejné jako v roce 1952, zvýšily se však u krmných obilovin, luštěnin, technických plodin, zelenin a jiných plodin, při čemž se rozšířilo pěstování některých plodin i v okresech, kde se dříve nepěstovaly.

Podle údajů státní inspekce sklizní zemědělských plodin byly v roce 1953 hektarové výnosy vyšší než v roce 1952, zejména u žita, ječmene, kukuřice, u všech olejnin kromě řepky, u luštěnin, okopanin, přadných rostlin a pícnin.

Nejvyšších hektarových výnosů v roce 1953 dosáhly státní statky a JZD, které si stále více osvojují zkušenosti pokrokové sovětské agrotechniky a uplatňují je v praxi.

Celková sklizeň obilovin v roce 1953 byla proti roku 1952 vyšší, zejména u žita, ječmene a kukuřice. Sklizeň cukrovky byla vyšší o 17%, krmných okopanin o 14%, luštěnin o 43%, přadných rostlin o 32%. Rovněž sklizeň chmele, vinných hroznů a tabáku byla vyšší než v roce 1952. Sklizeň ovoce a zeleniny byla nadprůměrná.

Proti roku 1952 bylo v roce 1953 vykoupeno více některých zemědělských plodin, zejména ječmene, cukrovky, jedlých luštěnin, chmele, tabáku, stonkového lnu a konopí, jablek, švestek a jiného ovoce, zeleniny, zejména zelí, kapusty, okurek, karotky a j.

Podíl socialistického sektoru na dodávkách zemědělských výrobků se podstatně zvýšil, a to zrnin z 30 % v roce 1952 na 51 % v roce 1953, u jatečných zvířat z 34 % na 46 % (v tom u jatečných prasat ze 42 % na 57 %), u mléka z 24 % na 43 %.

Celkový objem zemědělských prací provedených strojními a traktorovými stanicemi byl v roce 1953 více než o 56 % vyšší než v roce 1952. Ve větší míře než v roce 1952 se používalo kombajnů, které sklidily obiloviny z plochy 101 000 hektarů; také sklizeň řepy byla provedena ve větším rozsahu než loni. V důsledku lepší technické údržby se snížila v roce 1953 poruchovost traktorů a tím i využití traktorů ve sklizňových pracích bylo vyšší. V podzimních polních pracích byly výkony strojních a traktorových stanic ve srovnání s rokem 1952 o více než polovinu vyšší, přesto plán podzimních polních prací STS nebyl zcela splněn.

V živočišné výrobě nebylo dosaženo uspokojivých výsledků, především v důsledku nedostatečného zajištění krmivové základny. Ve srovnání s rokem 1952 se zvýšil pouze počet ovcí a slepic. Nebylo dosaženo plánovaných průměrných živých vah jatečného dobytka a rovněž nebyl splněn plán výroby mléka. Snůška vajec byla vyšší o 19%. Podstatně se zvýšil chov ryb.

Počet JZD III. a IV. typu, který ke konci roku 1952 činil 5784, se zvýšil a koncem roku 1953 činil 6782.

Státní statky v roce 1953 dosáhly vyšších hektarových výnosů i celkových sklizní než v roce 1952, zejména u obilovin. Výroba mléka a snůška vajec v porovnání s celostátním průměrem byla rovněž vyšší.

Státní statky dodaly v roce 1953 více mléka a vajec pro veřejné zásobování než v roce 1952.

V lesnictví byl plán zalesňovacích prací splněn na 106 % a zalesněno bylo 94.000 hektarů půdy. Těžba dříví byla splněna na 101 %, odvoz dřeva na 99 %.

V. Doprava a spoje.

V železniční nákladní dopravě byl výkon v roce 1953 vyšší o osm procent než v roce 1952. Průměrná váha zátěže nákladního vlaku se zvýšila o 10 procent, hlavně v důsledku rozšiřování těžkotonážního hnutí. Přesto však nebyly splněny všechny plánované úkoly, což bylo zaviněno především nerovnoměrností a nepravidelností jak železniční dopravy, tak i nakládky a vykládky, poškozováním vozů a předržováním vozů přepravci.

V přepravě osobní bylo dosaženo stejných výkonů jako v předešlém roce. Pro pohodlí cestujících výroba dodala další nové pohodlné osobní a motorové vozy. Průběhem roku bylo kromě všeobecného zlevnění osobního jízdného zavedeno ještě zvláštní rekreační jízdné ve velkých průmyslových městech našeho státu.

Do provozu byla dána železniční trať Brno—Havlíčkův Brod o délce 116 km a do zkušebního provozu byl dán úsek elektrifikované trati Žilina—Martin—Vrútky v délce 24 km. Začalo se zavádět nové dokonalejší automatické zabezpečovací zařízení podle sovětského vzoru. Bylo dáno do provozu několik nových typů výkonnějších lokomotiv.

V nákladní automobilové dopravě ČSAD bylo přepraveno o 30 procent nákladů více než v roce 1952. V autobusové dopravě ČSAD bylo přepraveno více osob než v roce 1952. Pro zlepšení přepravy cestujících v roce 1953 přibylo 244 nových autobusových linek.

Ve vodní dopravě se přeprava jak nákladů, tak i osob zvýšila o šest procent.

Celkem se přeprava nákladů v letecké dopravě zvýšila o 81 procent. Speciální činnost — rozprašování umělých hnojiv a hubení škůdců — byla téměř dvakrát tak velká jako v roce 1952. Přeprava osobní dosáhla výkonu o 16 procent vyššího, než v roce 1952

Výkony spojů byly v roce 1953 splněny na 102 procenta. Byla dokončena telefonisace obcí o čtyři měsíce dříve než stanovil plán. Pokračovalo se v automatisaci místních telefonních sítí, ve výstavbě meziměstských kabelových vedení a v telefonisaci strojních a traktorových stanic, JZD a státních statků. Ministerstvo spojů zahájilo v uplynulém roce výstavbu rozhlasu po drátě a uvedlo do provozu první československý televisní vysilač.

VI. Investiční výstavba.

Investice v národním hospodářství za rok 1953 byly na téže úrovni jako v roce 1952, roční plán však nebyl splněn.

Z celkem provedených investic připadalo na průmysl 42,5 procenta.

V roce 1953 se urychlovalo dokončování staveb pro průmysl hutní, strojírenský a chemický, značně pokročila výstavba přehrad s vodními elektrárnami a budování velkodolů.

V roce 1953 získalo naše národní hospodářství významné kapacity. Tak na příklad v průmyslu hutním a strojírenském byly uvedeny do provozu dvě martinské pece, čtyři elektrické pece, pět sléváren ocelolitiny, jedna slévárna kujné litiny, tři slévárny šedé litiny, tři šroubárny, jedna válcovna plechu, nový hutnický závod na výrobu hliníku, jedna žíhárna, jakož i čtyři velké kotelny.

V dolech byly uvedeny do provozu nové stroje pro těžbu černého uhlí, tři velkostroje pro těžbu hnědého uhlí a těžební stroje na pyritové rudniny. V průmyslu energetickém byly rozšířeny elektrárny o další zařízení a uvedeny do provozu nové vodní a parní elektrárny.

V chemickém průmyslu byla rozšířena zařízení na výrobu pohonných látek a uvedena do provozu nová zařízení na výrobu sodného louhu a kyseliny solné a na výrobu a granulaci superfosfátu. Rozšířila se kapacita pro výrobu umělých vláken.

V roce 1953 se značně rozšířila kapacita pro výrobu stavebních hmot. Do provozu byl uveden jeden sádrovcový důl, jedna velká cementárna, jedna vápenka, jedna šamotárna, zařízení na výrobu obkládacích kachlíků a rotační sušárna bentonitu.

V lehkém, dřevozpracujícím a potravinářském průmyslu se rozšířila kapacita zejména v tírnách a močírnách lnu, ve výrobě tabulového a technického skla a ve výrobě papíru. Byly uvedeny do provozu další nové mrazírny, mlékárny a jeden cukrovar.

V roce 1953 byla dokončena výstavba nových výrobních hal, skladišť, vodní a kanalisační sítě, silnic a jiných komunikací jako tunelů, dále elektrických drah, škol, mateřských škol, domovů mládeže a učňů, závodních kuchyní, zdravotnických zařízení ambulantní a preventivní léčebné péče, dětských jeslí a j.

Objem stavebních a montážních prací, které provedly dodavatelské organisace v roce 1953, se zvýšil o 14 procent proti roku 1952. Stavebně montážní organisace ministerstva stavebnictví splnily plán za rok 1953 na 102,5 procenta.

Stavební organisace dostaly v roce 1953 nové stroje a mechanismy. Počet dumperů vzrostl třikrát, scraperů o 15 procent, buldozerů o 27 procent. Využití těchto strojů se během roku neustále zlepšovalo.

V roce 1953 se ve stavebnictví uplatňovaly více nové pokrokové methody práce, zejména se značně rozšířila doprava volně loženého cementu a cihel v sádkách.

VII. Rozvoj obchodu.

V roce 1953 se nadále rozvíjel státní a družstevní obchod.

Významné úspěchy socialistické výstavby umožnily v červnu 1953 provedení peněžní reformy, zrušení lístkového systému a zavedení jednotného trhu.

Na základě dalších budovatelských úspěchů našich pracujících, zvyšující se produktivity práce a snižování vlastních nákladů mohly strana a vláda, sledujíce neustálý růst hmotné a kulturní úrovně pracujících, přikročit již v říjnu 1953 k snížení státních maloobchodních cen průmyslového a potravinářského zboží a v prosinci k dalšímu snížení cen některých výrobků. To přispělo k dalšímu upevnění hodnoty naší koruny a obyvatelstvo si mohlo za stejné peníze koupit více zboží.

Zásobování obyvatelstva, zvláště po prohlášení vlády z 15. září 1953, se podstatně zlepšilo. Státní a družstevní obchod více využíval nákupu zboží z místních zdrojů pro lepší zásobení prodejen.

Do prodeje byly v roce 1953 uvedeny nové druhy jak potravinářského, tak průmyslového zboží, na př. pečiva, masných a rybích výrobků, másla, rostlinných tuků, sýrů, rýže, čaje, mraženého ovoce a zeleniny, cukrářských výrobků, čokoládových cukrovinek a

v zimním období zejména pak jižního ovoce. Z průmyslového zboží dále nové druhy tabákových výrobků, letních dámských šatovek, obuvi, televisní přijímač, gramoradia, dlouhohrající desky, fotoaparáty, elektrické pračky, kufříkové elektrické šicí stroje atd.

Zlepšilo se zásobování venkovského obyvatelstva průmyslovým zbožím, zejména ve čtvrtém čtvrtletí, jeho prodej byl však stále ještě nízký. V roce 1953 došlo k organisování zemědělských a výročních trhů, na nichž venkovské obyvatelstvo prodávalo přebytky svých zemědělských výrobků.

Přes to, že plán maloobchodního obratu nebyl zcela splněn, prodalo se ve státním a družstevním obchodě a v závodech společného stravování ve srovnání s rokem 1952 více: masa o devět procent, masných výrobků o tři procenta, masových konserv o 11 procent, sádla o 16 procent, umělých tuků o 13 procent, rýže o 19 procent, dětské konfekce o 32 procent, jízdních kol o 27 procent, domácích praček čtyřikrát, vápna a cementu o 39 procent, cihel a tašek o 81 procent a j.

U mnoha potravin a průmyslových výrobků se prodej po zavedení jednotného trhu ještě podstatněji zvýšil.

K zlepšení zásobování obyvatelstva přispělo také rozšíření sítě prodejen.

Do provozu bylo uvedeno v družstevním obchodě 432 prodejen.

V závodech společného stravování bylo plněno usnesení vlády a strany ze září 1953 zlepšením kvality a výběru podávaných jídel. Zvýšená péče byla věnována zlepšení obsluhy a vzhledu pohostinských místností.

Síť závodů společného stravování se rozšířila zejména v nových sídlištích.

K dostatečnému zásobování našich pracujících přispěl značnou měrou dovoz chlebového obilí a jiných potravin ze Sovětského svazu. V roce 1953 se zvýšil proti roku 1952 zejména dovoz másla o 15 procent, masa o 73 procent, sádla o 145 procent, ryb a rybích konserv o 35 procent, jižního ovoce o 44 procent, luštěnin čtyřikrát, rýže o 73 procent, čaje o 24 procent, drůbeže o 68 procent, zvěřiny o 11 procent. Pro zajištění zemědělské výroby bylo dovezeno v roce 1953 více osiva a jadrných krmiv. K mechanisaci zemědělských prací přispěl další dovoz vysoce výkonných zemědělských strojů, zejména kombajnů.

K rozvoji průmyslové výroby přispěl stále stoupající dovoz speciálních výrobních zařízení ze Sovětského svazu.

VIII. Vzrůst zaměstnanosti a produktivity práce.

V roce 1953 stejně jako v předchozích letech nebylo v Československé republice nezaměstnanosti a počet zaměstnaných dále vzrůstal. Počet stálých zaměstnanců v národním hospodářství proti roku 1952 vzrostl o 180 tisíc, přitom počet zaměstnaných žen stoupl o 7 procent. Z celkového počtu stálých zaměstnanců bylo žen přes 35 procent.

V roce 1953 absolvovalo odborná hornická a železniční učiliště státních pracovních záloh a závodní učňovské školy 60 tisíc mladých kvalifikovaných dělníků, kteří byli zařazeni do práce v průmyslu, stavebnictví, zemědělství, v dopravě a v místním hospodářství.

Ve skupinovém i individuálním školení a v kursech zvýšilo svou odbornou kvalifikaci na úroveň nových kvalifikovaných odborníků celkem 155 tisíc pracovníků.

Produktivita práce dělníků v celém průmyslu v roce 1953 ve srovnání s rokem 1952 vzrostla o 7 procent a ve stavebnictví o 11 procent a na tomto základě rostly i průměrné mzdy dělníků.

Během roku 1953 se snížila absence dělníků v průmyslu a ve stavebnictví, avšak fluktuace byla stále značná.

V roce 1953 bylo v našich závodech přijato k uskutečnění celkem 40 tisíc zlepšovacích námětů, z nichž mnohé jsou dále rozšiřovány. Jde vesměs o technická zdokonalení a provozní zlepšení. Těmito iniciativními návrhy pracovníků v průmyslu, v dopravě, stavebnictví, zemědělství a obchodě bylo v uplynulém roce ušetřeno téměř půl miliardy Kčs.

Za vynikající úspěchy v práci byly uděleny nejlepším a nejobětavějším pracovníkům řády a vyznamenání. „Řádem republiky" bylo vyznamenáno 38 pracovníků, „Řádem práce" 128 pracovníků. 184 pracovníkům bylo uděleno vyznamenání „Za zásluhy o výstavbu" a 298 pracovníkům „Za vynikající práci".

IX. Komunální a bytové hospodářství.

Obyvatelstvu bylo odevzdáno do užívání téměř 30 tisíc nových bytů o obytné ploše přes 1,1 mil. m². Dále byly svépomocí vystavěny rodinné domky o 4.758 bytech.

V roce 1953 bylo vybudováno 259 km vodovodní sítě. Nově byl zaveden vodovod v 18 obcích, takže na konci roku má již 2045 obcí zaveden vodovod.

Rovněž kanalisační síť byla rozšířena a na konci roku 1953 mělo v ČSR již 874 obcí podzemní kanalisační síť.

V roce 1953 byla v některých městech prodloužena síť městské osobní dopravy a rozšířena zejména rychlejší trolejbusová doprava.

Proti roku 1952 byl rozšířen vozový park trolejbusů o 40 procent a prodloužena délka sítě o devět procent.

Byly dány do provozu nové veřejné prádelny a rozšířena kapacita prádelen již existujících, takže celková kapacita prádelen vzrostla během roku 1953 o 13 procent. Jako zlepšení služeb pracujícím byla rozšířena síť sběren prádla a šatstva a dodací lhůta zkracována.

Péče národních výborů o zvyšování životní úrovně pracujících po usnesení strany a vlády ze dne 15. září 1953 se projevila v zavedení komunálních služeb pro domácnosti a v zavádění večerních, sobotních a nedělních provozů. Byl rozšířen počet holiren ve městech a jsou zaváděny ambulantní holičské a kadeřnické služby na vesnicích.

V roce 1953 bylo dále pokračováno v budování parků, zahrad, dětských hřišť, úpravě ulic a náměstí.

X. Kultura a zdravotnictví.

V roce 1953 se dále zvýšila kulturní úroveň obyvatelstva, k tomu přispěl i nový školský zákon, který uvedl v soulad naši školskou soustavu s potřebami hospodářství a kulturního rozvoje a dal základ pro zvýšení ideové a odborné úrovně učitelů.

Změnou dosavadní školské soustavy bylo ve školním roce 1953/54 zřízeno 2715 osmiletých středních škol s 1 095 000 žáky a 304 jedenáctiletých středních škol s 234 tisíci žáky; v místech, kde nejsou podmínky pro organisaci středních škol, bylo zřízeno 9123 národních škol s 505 tisíci žáky.

na 655 odborných školách studuje 124 tisíc studentů, to je o 17 procent více než ve školním roce 1952/53; kromě toho večerní studium navštěvuje 13,5 tisíce a dálkově studuje 2,5 tisíce pracujících.

Máme 39 vysokých škol, z toho 23 vysokých škol o 90 fakultách a 16 vysokých škol bez rozdělení na fakulty. Na vysokých školách studuje přes 47 tisíc řádných studentů (i se studenty ze zahraničí), t. j. o 11 procent více než před rokem. Byly zavedeny nové obory vysokoškolského studia. Na dálkovém a večerním vysokoškolském studiu je zapsáno téměř 16 tisíc pracujících. Z vysokých škol vyšlo v roce 1953 7100 odborníků, z toho pro technické obory přes tři tisíce.

V roce 1953 pobíralo téměř 27 tisíc vysokoškoláků stipendium; v kolejích bylo ubytováno přes 20 tisíc studujících vysokých škol.

Péče o zvyšování kulturní úrovně pracujících se projevila též na poli vědy a výzkumu. Československá akademie věd má 53 akademiků a 70 členů korespondentů. Nově byla zřízena Československá akademie zemědělských věd a Slovenská akademie věd. Kromě toho máme 175 resortních vědecko-výzkumných ústavů. Na 207 vědecko-výzkumných pracovištích se školí 1296 vědeckých a vědecko-pedagogických aspirantů. Za vynikající práci v oblasti vědy, literatury a umění bylo v roce 1953 odměněno titulem laureáta státní ceny 82 pracovníků a 7 kolektivů.

Během roku 1953 bylo vydáno 4754 knih. Z celkového nákladu 51,5 milionu výtisků připadalo na literaturu marxismu-leninismu devět procent, sociálně politickou a osvětovou literaturu 15 procent, krásnou literaturu 18 procent, dětskou literaturu deset procent, odborně technickou a ostatní 48 procent. Koncem roku vycházelo 2733 časopisů, z toho 13 deníků v průměrném denním nákladu 1 milion 740 tisíc výtisků.

V roce 1953 bylo vyrobeno přes pět milionů gramofonových desek, z toho přes 400 tisíc dlouhotrvajících

V 61 stálých divadlech bylo uspořádáno přes 22 tisíc představení, z toho 600 premiér. Divadelní představení navštívilo na 10 milionů diváků.

Stálých kin bylo 3224 a putovních 235. Konalo se 937 tisíc filmových představení, která navštívilo přes 140 milionů návštěvníků. Kromě stálých kin bylo v různých organisacích používáno 6356 promítacích přístrojů.

Bylo dohotoveno 24 celovečerních, z toho 9 barevných filmů a 481 krátkých.

Počet radiokoncesionářů stoupl na 2 miliony 700 tisíc

Usnesení strany a vlády z prosince 1952 vytyčilo řadu úkolů k rozšíření a zlepšení zdravotní péče. Činnost celého našeho zdravotnictví byla v roce 1953 zaměřena na plnění těchto úkolů.

Výsledkem tohoto úsilí bylo vybudování řady nových zařízení a prohloubení zdravotní péče na všech úsecích zdravotnické činnosti. V roce 1953 byla otevřena nová zařízení různých typů, jako dětská nemocnice, léčebny tbc., kojenecké ústavy, porodnice a dětské domovy. Počet lůžek v nemocnicích vzrostl o 2636, takže možnost ústavního léčení nemocných byla značně rozšířena.

V péči o ženu a dítě bylo dosaženo dalších radostných úspěchů. Na vzrůstu lůžkového fondu zdravotnických ústavů se značnou měrou podílejí nová dětská a porodnická lůžka. Tak v okresech, které dosud neměly zařízení pro ústavní péči o rodičky, bylo vybudováno 16 nových porodnic se 172 lůžky; také v dosavadních porodnicích se počet lůžek zvýšil. Nově bylo zřízeno 6 kojeneckých ústavů se 411 lůžky, v dosavadních ústavech se zvýšil počet lůžek o 89. Zlepšení péče o matku a dítě se projevuje v dobrém zdravotním stavu a tělesném vývoji našich dětí a ve stálém snižování kojenecké úmrtnosti, která klesla v roce 1953 o 20 procent proti roku 1952. Koncem roku 1953 bylo 1135 jeslí s více než 33 tisíci místy; z toho 190 jeslí bylo přímo v závodech. V roce 1953 bylo 6497 mateřských škol, do kterých bylo přihlášeno 219 tisíc dětí.

Výrazem stále se prohlubující péče o pracujícího člověka bylo další rozšíření sítě zdravotnických zařízení na závodech, kde koncem roku 1953 máme 628 závodních zdravotnických středisek a 1001 lékařských stanic. Ve větších závodech je řada odborných oddělení s pravidelnou službou odborných lékařů. Velmi se osvědčily závodní výdejny léků, které jsou koncem roku již v 931 závodech.

Zdraví pracujících bylo dále upevňováno poskytováním lázeňského léčení a rekreací. Kapacita lázeňských ústavů státní zdravotní správy a ROH činila koncem roku 21 a půl tisíce lůžek, takže v roce 1953 bylo v lázních léčeno 185 a půl tisíce nemocných. V zotavovnách ROH bylo na rekreaci více než 285 tisíc pracujících a téměř 11 tisíc žáků učilišť státních pracovních záloh strávilo svou dovolenou v rekreačních střediscích.

V zabezpečení hygienické a protiepidemické péče bylo úspěšně pokračováno. Ve všech krajích a okresech byly zřízeny hygienicko-epidemiologické stanice a ustanoveni lékaři — okresní a krajští hygienikové. Důrazným prováděním preventivních opatření i účinnými protiepidemickými akcemi v roce 1953 klesla úmrtnost na infekční nemoci o 22,5 procenta a na tuberkulosu o 7 procent proti roku 1952.

Zdravotnický průmysl vyrobil v roce 1953 velké množství hodnotných léčiv a zdravotnických potřeb. Bylo započato s pokusnou výrobou streptomycinu a jiných léčiv. V záběhové výrobě je výroba synthetického chloromycetinu.

Pro zvýšení zdravotní úrovně venkovského obyvatelstva byly dány do provozu další speciálně vybavená pojízdná zubní ambulatoria, roentgeny a vozy pro přepravu nedonošených dětí. V oboru nemocenského pojištění bylo vyplaceno na nemocenském 1 256 mil. Kčs. Zvýšená péče o rodinné příslušníky pracujících se projevila po peněžní reformě a po zrušení vázaného trhu zvýšením rodinných přídavků, které dosáhly částky 1,9 miliardy Kčs, což je téměř o půl miliardy Kčs více než v roce 1952.

Počet všech důchodů vyplácených státním úřadem důchodového zabezpečení vzrostl na 1,8 milionu. Celkové výdaje na důchody a ostatní dávky důchodového zabezpečení dosáhly částky 6,2 miliardy Kčs, takže byly o 10 procent vyšší než v roce 1952.

V roce 1953 došlo k dalšímu rozvoji tělesné výchovy a sportu. Bylo založeno 2 879 nových tělovýchovných jednot a počet členů vzrostl téměř o 200 tisíc. Stoupající sportovní a fysická zdatnost se také projevila v počtu nositelů odznaku PPOV, jichž přibylo více než 145 tisíc.

XI. Vzrůst národního důchodu.

V roce 1953 ve srovnání s rokem 1952 vzrostl národní důchod ČSR podle předběžných výpočtů o 5 procent. Z národního důchodu připadlo 73 procent na uspokojení neustále rostoucích osobních hmotných a

kulturních potřeb obyvatelstva a na společenskou spotřebu, kdežto 27 procent na další rozšíření socialistické výroby.

Opatření provedená po měnové reformě, t. j. zvýšení výkupních cen zemědělských výrobků, snížení maloobchodních cen, výplata zvláštního příspěvku většině důchodců a příjemcům rodinných přídavků, jakož i snížení daní svobodným a ženatým bezdětným pracovníkům zvyšují v ročním průměru kupní sílu obyvatelstva téměř o 7 miliard Kčs.

Státní úřad statistický.

26.

VYHLÁŠKA

ministerstva financí

ze dne 29. ledna 1954

o průměrných normách výnosnosti zemědělských hospodářství pro účely vyměření zemědělské daně na rok 1954.

Ministerstvo financí vyhlašuje na základě usnesení, které učinila vláda podle § 6 odst. 2 zákona č. 77/1952 Sb., o zemědělské dani:

Pro vyměření zemědělské daně na rok 1954 platí průměrné normy výnosnosti stanovené pro vyměření této daně na rok 1953.

Ministr:

Ďuriš v. r.

27.

VYHLÁŠKA

ministra zdravotnictví

ze dne 30. ledna 1954

o evidenci a povinném hlášení zdravotnických pracovníků.

Ministr zdravotnictví stanoví podle § 16 zákona č. 103/1951 Sb., o jednotné preventivní a léčebné péči, § 10 vládního nařízení č. 24/1951 Sb., o lékařích, § 11 vládního nařízení č. 25/1951 Sb., o dentistech, § 20 vládního nařízení č. 77/1951 Sb., o středních zdravotnických pracovnících, § 14 vládního nařízení č. 14/1952 Sb., o nižších zdravotnických pracovnících, a podle § 10 vládního nařízení č. 44/1952 Sb., o lékárnících:

§ 1.

Pro účely plánování, odborné výchovy, školení a doškolování zdravotnických pracovníků, jakož i jejich účelného rozmisťování a získávání kvalifikovaných zdravotnických pracovníků zpět do aktivní činnosti, vedou ministerstvo zdravotnictví, pověřenectvo zdravotnictví a krajské a okresní národní výbory evidenci zdravotnických pracovníků.

§ 2.

Povinnému hlášení do této evidence podléhají zdravotničtí pracovníci, kteří vykonávají zdravotnické povolání, jakož i ti, kteří získali odbornou způsobilost zdravotnických pracovníků, avšak zdravotnické povolání nevykonávají. Jsou to:

A. lékaři,

B. lékárníci,

C. dentisté,

D. střední zdravotničtí pracovníci:

a) zdravotní sestry, včetně ošetřovatelů nemocných,

b) dětské sestry,

c) dietní sestry,

d) porodní asistentky,

e) rehabilitační pracovníci,

f) sanitární pracovníci,

g) zdravotní laboranti,

h) roentgenologičtí laboranti,

ch) zubní laboranti,

i) lékárenští laboranti,

j) pitevní laboranti,

k) oční optici,

E. nižší zdravotničtí pracovníci:

a) zubní instrumentářky,

b) lázenští,

c) sanitářky, včetně sanitářek (pěstounek) v jeslích,

d) sanitáři,

e) sádrovníci,

f) desinfektoři.

§ 3.

(1) Zdravotničtí pracovníci ve zdravotnických zařízeních, kteří dosud nejsou do evidence přihlášeni, jsou povinni vyplnit přihlášku do evidence zdravotnických pracovníků do 15. března 1954 a pracovníci nově přijímaní při nastoupení do zaměstnání; dále jsou povinni hlásit zaměstnavateli do 3 dnů všechny změny ve skutečnostech uvedených v přihlášce.

(2) Ti, kdo mají způsobilost zdravotnických pracovníků a jsou zaměstnáni jinde než ve zdravotnických zařízeních jakoukoliv prací, jsou povinni oznámit to svému zaměstnavateli a vyplnit přihlášku do 15. března 1954, pracovníci nově přijímaní při nastoupení do zaměstnání; dále jsou povinni hlásit svému zaměstnavateli do 3 dnů změnu příjmení a změnu bydliště.

(3) Zdravotničtí pracovníci, kteří nejsou v pracovním poměru a jejichž věk nepřesahuje u žen 55, u mužů 65 roků, jsou povinni si vyžádat přihlášku u okresního národního výboru svého bydliště, vyplnit ji a zaslat témuž národnímu výboru do 31. března 1954. zdravotničtí pracovníci, kteří dosáhli odborné způsobilosti po dni 31. ledna 1954 a nevstoupili do pracovního poměru, jsou povinni se přihlásit do evidence stejným způsobem do 4 týdnů po dosažení odborné způsobilosti.

Dále jsou povinni hlásit témuž národnímu výboru do 3 dnů změnu příjmení a změnu bydliště.

§ 4.

(1) Zaměstnavatelé zdravotnických pracovníků ve zdravotnických zařízeních jsou povinni předložit zdravotnickým pracovníkům, kteří dosud nejsou přihlášeni do evidence, k vyplnění přihlášky, přezkoumat správnost údajů v nich uvedených a zaslat přihlášky okresnímu národnímu výboru, v jehož obvodu je hlavní působiště pracovníka, do 31. března 1954, přihlášky pracovníků nově přijímaných do 3 dnů od jejich nastoupení. dále jsou povinni hlásit všechny změny ve skutečnostech v přihlášce uvedených do 3 dnů ode dne, kdy změna nastala nebo kdy jim byla pracovníkem hlášena, současně okresnímu a krajskému národnímu výboru, v jehož obvodu je hlavní působiště pracovníka.

(2) Ostatní zaměstnavatelé jsou povinni předložit k vyplnění přihlášky všem zaměstnancům, kteří jim oznámí, že mají způsobilost zdravotnického pracovníka, a vyplněné přihlášky zaslat okresnímu národnímu výboru, v jehož obvodu je hlavní působiště pracovníka, do 31. března 1954, přihlášky pracovníků nově přijímaných do 3 dnů od nastoupení do zaměstnání: dále jsou povinni hlásit témuž národnímu výboru změnu příjmení a změnu bydliště pracovníka a rozvázání pracovního poměru s ním.

(3) Je-li zdravotnický pracovník zaměstnán u více zaměstnavatelů, je povinen postupovat podle ustanovení odstavce 1 nebo 2 ten zaměstnavatel, u něhož pracovník vykonává zdravotnické nebo jiné povolání převážnou část pracovní doby.

(4) Tiskopisy přihlášek si zaměstnavatelé vyžádají u okresního národního výboru.

§ 5.

Tato vyhláška se nevztahuje na zdravotnické pracovníky v oboru ministerstva vnitra a na vojenské a občanské zdravotnické pracovníky vojenské správy, s výjimkou občanských zdravotnických pracovníků vojenské lékařské akademie.

§ 6.

Zrušují se všechny předpisy, které dosud upravují evidenci a povinné hlášení zdravotnických pracovníků.

§ 7.

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 1. února 1954.

Ministr:
Plojhar v. r.

28.

VYHLÁŠKA

úřadu pro normalisaci

ze dne 4. ledna 1954,

kterou se mění technické státní normy ČSN 64 2311 a ČSN 37 1600.

Úřad pro normalisaci vyhlašuje podle § 8 vládního nařízení č. 45/1951 Sb., o technické normalisaci:

§ 1.

Až do revise technické státní normy ČSN 64 2001 Lisovací hmoty tvrditelné se zvyšuje pro lisovací hmotu tvrditelnou 311 ČSN 64 2311 hodnota nasáklivosti z 0.3% až na nejvýše 0.5%.

§ 2.

Čl. 37 normy ČSN 37 1600 Spojovací materiál pro elektrická svítidla se mění a bude zníti takto:

37. Zkouška mechanické pevnosti.

a) Mechanická pevnost spojovacího materiálu pro elektrická svítidla se zkouší zkouškou v přesýpacím bubnu podle normy ČSN 34 5610 čl. 22, jehož každá dopadová plocha je vyložena tabulí tvrzeného papíru tloušťky 3 mm.

b) Zkouší se vždy jeden vzorek, který se podrobí počtu pádů podle jeho váhy, a to podle této tabulky:

Váha vzorku g	Počet pádů
do 30	50
nad 30 do 50	25
nad 50	10

c) Zkouškou se nesmí vzorek poškodit tak, aby to vadilo jeho dalšímu užívání. Zvláště se nesmí porušit isolační díly pouzdra tak, aby byly porušeny nejmenší předepsané povrchové cesty a vzdušné vzdálenosti.

§ 3.

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem 30. ledna 1954.

Za předsedu:
Ing. **Dostal** v. r.

Vydavatel: Ministerstvo vnitra. — **Vedoucí redakce:** Bohumír Přibyl. — **Tiskne:** Knihtisk, národní podnik, z. z. v Praze III, Karmelitská 6. — **Redakce a administrace:** Praha III, Tržiště č. 9 Telefon č. 498-41—49. — Předplatné na celý rok Kčs 60.—, na půl roku Kčs 30.—, na čtvrt roku Kčs 15.—, měsíčně Kčs 5.—. Předplácetí lze na dobu nejméně čtvrt roku, vždy jen od 1. každého měsíce. — Zrušení odběru se uznává jen ke konci každého měsíce, nejpozději 8 dni před stanoveným datem — Frankované reklamace se uznávají jen, dojdou-li do 8 dnů po vydání reklamovaného čísla. — Účet Státní banky čs. 149—5320. — Novinová sazba povolena okrskovým poštovním úřadem Praha 022, č. 309.458-Tes 51. — Dohlédací poštovní úřad Praha 022.